

gasta málið í Føroya søgu?

Jørn Astrup Hansen var stjóri í Eik Banka frá október í 2010 til apríl 2011. Hann var nevndarlimur í bankanum frá 2011 til januar 2016, tá hann segði seg úr nevndini

derbalancen i den gamle bank som goodwill – en underbalance, som Finansiell Stabilitet havde dækket under statsgarantien. Der var ikke indeholdt goodwill i købesummen for den gamle bank. Hvordan skulle den fortsættende bank da kunne afskrive på goodwill? Man kan da ikke afskrive på noget, man ikke har.

Vi kunne have været den ganske affære foruden, om bankens bestyrelse og TAKS blot havde taget den sunde fornuft fangen og ikke havde ladet sig forføre af bankdirektørens vidtløftige forklaringer. Om man bare havde erindret sig moralen i Kejserens nye klæder: Sig fra, når der er noget, du ikke forstår. Eller spørg i det mindste. Nogen må da have undret sig over, at en åbningsbalance med aktiver til en dagsværdi af 12.965 mio. kr. og en egenkapital på 1.486 mio. kr. lå til grund for det eksterne, reviderede regnskab for 2010-11, medens en åbningsbalance med aktiver til en bogført værdi af 13.509 mio. kr. og en egenkapital på 2.024 mio. kr. blev lagt til grund for opgørelsen af den skattepligtige indkomst i samme periode.

Nogen, heriblandt bestyrelsens formand, lod sig utvivlsomt dupere af revisionselskabet Deloitte's aggressive men (bevidst?) misforståede skatterådgivning. Det var der ingen grund til. Det forholder sig med skatterådgivere som med

jukebokse: du putter en mønt i boksen, trykker på en knap, og boksen spiller netop den melodi, du har bestilt. Det undrer ingen sig over. Men hvorfor skulle det være anderledes med skatterådgivere?

Når Skattamálið påkaldte sig så stor opmærksomhed, er det på grund af beløbets størrelse og den frækhed, banken (og TF Holding) udviste i sagen. Uden nærmere forklaring havde banken i sin selvangivelse for 2010-11 bragt et tab på 477 mio. kr. til fradrag i sin skattepligtige indkomst. Tabet, der ikke kunne findes i bankens reviderede regnskab, der var vedlagt selvangivelsen, måtte have forekommet TAKS at være kommet ud af det blå. Alligevel skulle der gå 3 år, før TAKS havde bemærkninger til forholdet.

Men det, der gør Skattamálið betændt, er det efterfølgende cover-up, som TAKS medvirkede til. I februar 2016 oplyste TAKS, at man havde taget sagen op til fornyet behandling, efter at der, som TAKS udtrykte det, var fremkommet nye oplysninger i sagen. Senere ændrede TAKS forklaring. Nu hed det sig, at nok havde TAKS i juni 2015 indrømmet banken ret til at afskrive underbalancen i den gamle bank som goodwill, men endnu udestod en vurdering af værdien af denne goodwill. Det var det rene nonsens. TAKS ville vurdere værdien af noget, som

ikke var.

TAKS forsøgte på ynkelig vis at dække over fadæsen. Efter lange overvejelser afgjorde TAKS i februar 2017, at der rigtignok forelå goodwill, men at man havde vurderet værdien af denne goodwill til nul kroner! Sagen endte som en farce. TAKS havde fejlet. Igen. Thi den, der begår en fejl og undlader at rette den, har begået to fejl. TAKS havde gjort sig til aktiv deltager i coveruppet. Súni udlagde da også afgørelsen som en sejr for banken: Nul er ikke ingenting, nul er ikke 0; nul er noget. Er De forvirret, så velkommen i klubben.

TAKS på gale veje

TAKS' forbavsende afgørelse i juni 2015 bygger alene på en udtalelse afgivet af det danske skatteministerium, hvorefter undirbalancen við einum skattskyldugum handli av ognum og skyldum frá einum peningastovni í somu stöðu sum gamli Eik Banki var í, er gjald fyrri kundaskaran hjá tí neyðlíðandi bankanum, og tí kan metast sum gjald fyrri goodwill knýtt at teimum yvirteknu engagementunum.

Udtalelsen, som TAKS gengav i anonymiseret form, blev afgivet i december 2010 i forbindelse med Finansiell Stabilitets salg af (dele af) Eik Bank Danmark til Sparekassen Lolland. Men salget af Eik Bank Danmark var uden enhver relevans for en vurdering af den skattemæssige behandling af re-

konstruktionen af Eik Banki i efteråret 2010. Salget af Eik Bank Danmark var ikke omfattet af lov om finansiell stabilitet; banken var i december 2010 end ikke nødlidende. Finansiell Stabilitet og Sparekassen Lolland var uafhængige parter; det var Eik Banki og Finansiell Stabilitet ikke.

På et misforstået grundlag traf TAKS afgørelse om et fradrag på en halv milliard kroner. En sang fra de varme lande var nok til at bringe TAKS på afveje. Men hvordan kunne TAKS dog i den grad gå galt i by-en? Er det virkelig muligt, at TAKS ikke vidste bedre? Og hvordan kunne Eik Banki på Færøerne i øvrigt være i god tro? Her vidste man da nok, hvad der videre var hændt datterbanken i Danmark.

Da der i februar 2016 blev fløjtet ud til omkamp – forlænget spilletid ifølge TAKS – bad TAKS det danske skattevæsen, SKAT, om at medvirke som linjevogter. Men SKAT fór vild i den færøske tåge, som det så ofte sker, når danske myndigheder – og tidligere nationalbankdirektører – vover sig til Tórshavn.

Bárður Larsen – ikke for børn

Fíggjarmálaráðið er ressortmyndighed for TAKS. Da Fíggjarmálaráðið i foråret 2017 gjorde status over TAKS' rolle i Skattamálið, fandt landsstýriskvinnan og skat-

tedirektøren, at det nok ville være en god ide at kigge lidt nærmere på TAKS' forretningsgange. Lagmanden mente, at der var behov for andet og mere end en overfladebehandling, og landsstyret besluttede i marts 2017 at bede cand. jur. Bárður Larsen, ekspert i forvaltningsret, om at undersøge TAKS' sagsbehandling i den såkaldte Eik-sag.

Den 30. juni 2017 forelå Bárður Larsens redegørelse. Det er en meget velskrevet og autoritativ redegørelse. Og befriende kort. Et par uger senere offentliggjorde Fíggjarmálaráðið de væsentligste konklusioner i redegørelsen. Det var en fejl, en undladelse, at Fíggjarmálaráðið ikke offentliggjorde redegørelsen i dens helhed. Den manglende offentliggørelse skyldtes, som jeg husker det, et hensyn til Eik Banki. Men det var et misforstået hensyn. Redegørelsen handlede slet ikke om banken – men om TAKS' sagsbehandling. Om hvordan vores allesammens TAKS gebærder sig, når der er andet, og mere, end pebernødder på spil. Fíggjarmálaráðið havde ydet sit beskedne bidrag til coveruppet.

Kampen om sjælene

Nu var der frit slag for TAKS' direktør, Eyðun Mørkøre, samt et kobbelf af hel- og halvprofessionelle meningsmagere, som viderebragte myter og fantasifulde historier, der skulle tjene til at hvidvaske Eik Banki og TF Holding. Kampen om skattefradraget på en halv milliard kroner var tabt for banken – og TF. Nu gjaldt det kampen om den offentlige mening – om den færøske folkesjæl; nu skulle kritiske røster bringes til tavshed.

Det var en broget skare, Eik Banki og TF Holding mobiliserede i missionens tjeneste. Cheerleader var TF Holdings juridiske pitbull terrier, Jógvan Páll Lassen, concernens mangeårige husadvokat, der betjener sig af en jargon, som man finder den i HB's omklædningsrum snarere end i auditorierne ved de juridiske fakulteter. Det var